1872. IV. évfolyam. **231. szám.** Csütörtök, november 21.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: **Főpiacz, Vecsey-ház földszint a** szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben.
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok útján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni baloldali párt közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Úgy szintén kéziratok semadatnak vissza.

A miniszterválság.

(U—i.) Napok óta háborgott már a hegy. Egyre háborgott, füstölgött. A vulkánikus rohamok előkészülődését mindenki érezte, előjeleit mindenki látta.

A miniszterválság beütött!

Csalódnék nagyon, a ki abban a téves hitben élne, hogy a hajszálon álló krizist ama heves jelenet idézte volna elé, mely Lónyay kormányelnök és Csernátony képviselő közt a képviselőházban előfordult.

Igaz ugyan, hogy e jelenet, melynek párját hasztalan keresnők parlamenti életünk történetében, sietteté a már ugy is csak hajszálon álló válságot, nem annyira Csernátony provokáló beszéde által ugyan, mint inkább ama szomoru körülmény folytán, hogy a kormányelnök, pillanatra megfeledkezvén az állása méltóságával együtt járó ama hangról, melyet csak akkor lehetende használnia, ha nem határozatlan czélzással, de positiv vádakkal áll szemközt, — ami azonban nem történt. Ugyde a kormányelnökből nem a miniszterium feje, hanem Lónyay — az ember — beszélt!

S ezzel galoppozta el ugy a saját, mint miniszertársainak tárczáját, melynek különben is már csak ideig-óráig lendettek birtokában.

A kuliszszák mögül kisziárgott hirek szerint a miniszter urak — Lónyai grót kivételével — összegyültek tanácskozni, s e tanácskozásban elhatározták volna, hogy tárczájukat leteszik, mert a Lónyay-kabinet ugyis tarthatlanná vált már. —

Mondják, hogy Lónyay grófot nem csupán Csernátonynak a képviselőházban tartott, kimélyt nem ismerő beszéde hozta ki sodrából, mint inkább az „Ellenőr"-nek többszöri darázscsipései s a többi közt annak „a próság," mely a nemes grót genialitásán való nagy genialitását s szerencsés üzleti vállalatairól igyekszik nagyon is pikáns képet adni.

Az epe tehát föl volt keverve s csak nagyon kevés kellett hozzá, hogy az fölszinre vergődjék.

Lónyai grófban oly tulajdonság van nagy mérvben kifejlődve, melyet a valódi diplomata, a politikus egyátalában nem ismer. Ez — az indulatosság, mely uralg az egyénen s azt teljesen hatalmában tartja s a békójába veti, melyből nem szabadulhat.

Lónyai grót, ha nem mint kormányelnök, hanem mint magán ember, s nem is az országházban, hanem bármely más társaskörben, ha oly határozatlan jellegü czélzásra oly modorban felel, melynek „hátultöltő"-jére, ellentelével szemben, bizton el lehete készülve, — ez ellen senkinek kifogása nem lehet; de kormányelnöki minőségben, állása méltóságáról nem szabad lett volna annyira megfeledkeznie, hogy a „pro et contra"-ból oly rettenetes botrányt engedjen kifejlődni, azáltal, hogy haragja — ama rosz tanácsadó — által hinárba engedé magát ragadtatni.

A heves vita bizonynyal nem vállandott oly mérgessé, ha a kormányelnök ur habár a méltó indignatió szinezetével is, de állásához illő méltósággal elmondja, hogy Csernátonynak amaz erkölcsi principiumát, mintha miniszternek becsület utján meggazdagodni nem szabadna, — nem osztja: ha elmondja, hogy neki, miután ügyes s okszerü gazdálkodása s tapintatos vállalkozási szelleme által rég sikerült a milliókat-milliókra halmozni össze, mint Lónyai Menyhértnek az embernek jog van; a nélkül, hogy ehez a kormányelnök Lónyainak legkevesebb köze is lett volna s oda szurhatja vala akkor beszéde végére azt is, hogy „aki őt, a kormányelnököt azzal gyanusitja, hogy ő nemzet vagyonának nem lelkiismeretes sáfárja, azt megveti". Ezt értjük, sőt hasonló körülmények közt egyedül helyeselhetőnek tartjuk.

De itt nem volt a kormánynak egyetlen férfia sem hütlen kezeléssel vádolva, itt csak egyéni nézet volt hangsulyozva, hogy t. i. sem eszélyes, sem ildomos olyankor uradalmakat vásárolni s palótákat épittetni miniszternek, mikor a haza deficitben van.

Ez lehet egyéni meggyőződés, de az aztán más kérdésnek a rubrikájába tartozik: vajon e magán nézet az általánosság érvényére emelhető-e vagy sem?

Bezzeg a ház volt elnöke sokkal nagyobb diplomáeziai tapintatot tanusitott, midőn Csernátony reá hivatkozva arra kérte, vallja be a ház szine előtt, vajon a kormányelnök felelete tisztességes ember felelete volt-e vagy sem, azzal válaszolt ritka bölcsességgel, hogy „a felett itéletet mondani, mit egyes képviselők, habár miniszterek is, az országházban mondanak, nem egyes embert, hanem az egész házat illeti meg."

Mi még ezt teszszük hozzá: — „és főleg illeti a részrehajlást nem ismerő közvéleményt, melyben ninesenek pártok" s mely e szerint pártkülönbség nélkül itél elevenek és holtak fölött — s ennek tolmácsolója a megvesztegethetlen sajtó, mely a méltányosság, az igazság szempontjából indul ki.

A jelzett botrányos jelenetnek, (noha nemzeti és politikai életünkben, — ugy lehet — visszahatását érezni fogjuk), nem lehet a miniszteri válságot közvetlen tulajdonitani, legfelebb a sebnek mérgesbitésére szolgálhatott a tényezőül, mit bizonyit az is, hogy már szombaton elterjedt a fővárosban a hir, — mely szerint több miniszter ur köszönt volna le állásáról.

Most pedig legujabban ama hir kapott lábra ismét, hogy Sennyey báró már meg is lenne bizva uj kabinet alakításával, e hirnek hitelességéről azonban épen nem kezeskedünk, mint ama kevesebb valószinüséggel biró hirről, hogy Szlávy miniszter volna Lónyai grót hivatali utódjául kiszemelve.

Hogy a miniszterválság azonban a legmagasb fokán áll, azt tagadni többé nem lehet, s minden előzményt tekintetbe véve, azt lehet mondani, hogy a Lónyai-kabinet összeomlása már csak rövid idő — talán pillanatok kérdése, még ha alappal nem birna is ama fenebb közlött hir az uj kabinetalkotásra vonatkozólag.

— **Miniszteranács** tartatott tegnap délben Lónyay elnöklete alatt, melynek tárgyát a képviselőházi botrány képezte.

— **Kormánylapok** Bécsből azt iratják magoknak, hogy ott Csernátony eljárása felett általános a legmélyebb megbotránkozás. No ha a sógorok ezt tartják, akkor bizonyosan nem olvasták a Lónyay beszédét, melynek minden szava a személy indokolatlan sértése.

— **A negyedik magyar jogaszgyülés** 1873. évi junius 2. 3. 4. és 5-kén tartatik meg. Az inditványok beküldési határideje 1873. febr. 1.

— **Pestről** irják, hogy ott a kolera folytonosan terjed, s azt hiszik, hogy többen haltak meg e betegségben, mint azt a hivatalos jelentés mondja.

— **Vitézi tett.** Az a hires János püspök, (Oltenau) kinek korteskedési müveletei oly hiresek voltak, közelebb mutatta ki először szivének nagy jótékonyságát, advan egy g. kath. papnövelde könyvtára részére — 40 ftot. 5 évi főpásztori munkásságának gyümölcse ez.

— **A király** Bécsben van. Andrássy is oda utazott.

† Vukovics Sebő!

(1811—1872.)

Meghalt tehát csakugyan.

Három napig kellett a gyászhirnek fülünkbe csengeni, hogy annak hitelt adhassunk. Megtörtént.

Vukovics Sebő e hó 17-én Londonban meghalt. A tiszta becsület, a honfiui erény példányképe, parlamenti életünk e legelegánsabb alakja nincs többé!

Elvesztése felett közös a fájdalom, mert hiszen Vukovics a nemzet halottja.

A nagy férfiu Fiumében látott napvilágot, 1811., de ő azért — minden izében magyar volt.

Nyilvános pályáját Temesmegyében kezdé meg, hol rövid tisztviselősködése után még ifjonta alispánul választatott. 1843. ugyanazon megye követévé lőn a pozsonyi országgyülésen, s akkor is a szabadelvü párthoz tartozott.

1848. előbb kormánybiztos lőn az alvidéken, majd a május 2-án kinevezett független miniszteriumban mint igazságügyminiszter szerepelt.

Vukovics a legbecsületesebben szolgálta hazáját, a miről legfényesebb tanubizonyság az, hogy az ő neve is ott volt azoké közt, a kiket a pesti hadi törvényszék 1851. szept. 21-én az uj épület mögött felakasztatott. De ő még 1850. kimenekült: Párisban, Londonban tartózkodott.

1868. tért haza, s szülő városa azonnal elválasztá orsz. kepviselőül. 1869. óta bácsmegyei képviselő volt, s mindig pártunk soraiban küzdött a honért, és ennek szabadságáért.

Vukovics, mint maga is bevallá, érzelemben ugyan nem, de szokásaiban nagyon ángollá vált.

A jelen országgyülési idény elején bár képviselőül megválasztatott, nem vett részt a gyüléseken. Kiment Angliába, hogy üdülést szerezzen fáradt testének, s ott találta meg az — örök nyugodalmat.

Drága porai megérdemelnek, hogy visszahozassanak azon földre, melynek népéért oly hazafias lelkesedéssel küzdött.

Legyen a nagy férfiu álma oly csendes, mint a mily zavaros volt élete!

A nemzeti kegyelet őrködjék hamvai felett!

Külföldi levelek.

— Saját levelezőnktől. —

II.

Berlin, nov. 18.

A magyar fővárosok rendezéséről szerkesztett törvényjavaslat ismét napi kérdés tárgyává tette a germanisatió ügyét. — Valóban szinte táj ragondolni is, hogy Magyarország fővárosaban ily ügyről szó lehet, s hogy ez még mindig vita tárgyát képezheti: egyedül a kormány vétkes hanyagságának tulajdonitható, mely kishitü félénksége miatt nem mer a hatalmában levő eszközökkel kötelességéhez hiven őrködni a nemzet legféltőbb kincse: a hazai nyelv felett.

Mig a magyar kormány a „haza bölcsével" együtt ily világos jelét adja erélytelenségének; addig a porosz kormánynál e tekintetben épen ellenkező eljárást láthatunk. Hogy a visszahódított Elszasz és Lothringia tartományok németesitése szigoru rendeletek által gyorsan folyt: ez a viszonyok természetes következménye. Ugyhogy, azon rendszabály, mi szerint a népiskolákban ott, hol a nép nyelve idegen, már az első fokon meg kell kezdeni a német nyelven való oktatást, — semmi feltünést nem okozott. Annál nagyobb visszatetszésre talált a keleti porosz tartományokban — hol még a lengyel nyelv uralkodik — az oktatásügyér egy rendelete, mely a német nyelv tanitását kötelezetté teszi. — E szerint az oktatásnak német nyelven kell történni mindazon helyeken, hol a tanitványok fele, vagy ezt megkölezitő száma — német anyanyelvet bir. Sőt, hol ez csak 25 százalék is, a kerületi iskolatanácsnak joga van ugy tekinteni a növendékeket, mintha mindnyájok anyanyelve a német volna.

A rendelet méltányos vagy jogos voltát épen nem igyekszik a miniszter bizonyitgatni, csak annyit hoz fel igazolásul, hogy ezt magasabb állami érdekek — követelik. —

A franczia háboru szerencsés bevégzése óta a népnevelés ügyére irányzott érdekeltség s a folytonos hivatkozás a „tanitók" által eszközölt győzelmekre sok felszólalásra s hiányok leleplezésére adott alkalmat. Igy általános panasz uralkodik a tanitók csekély fizetése miatt, minek világos tanujele a sok üres állomás magában Berlinben is, ugyhogy a még vizsgát nem tett képezdei növendékek közül is többen alkalmaztattak ideiglenesen.

E bajon segiteni — hir szerint — a miniszter fiókjában levő törvényjavaslat van hivatva. — Egy másik miniszteri rendelet, az első és felsőbb népiskolák, tanitóképezdék, tanitó-vizsgáló bizottságok szervezetét határozza meg; lényegesebb pontjai következők: az egy osztályu népiskolák helyett mindenütt, hol csak lehet, fokozatos osztályok lépnek életbe, még ott is, hol csak két — fiuk és leányok — tanitója volt. Több, egy osztályu iskola, egyetlen több osztályuvá egyesittetik. Tanitás ideje az alsóbb fokon hetenként csak 20 óra, — miből a vallásra 4—5 jut.

A tanitóképezdék uj tantervet kapnak, mihez minden intézetnek hat hó alatt alkalmazkodni kell. A képezdei nőnövendékektől megkivánandó előleges ismeretköre részletesen szabályozva van. Minden képezdének birni kell meghatározott számu könyvekből álló könyvtárral a növendékek használatára; ezeknek magánolvasmánya is felügyelet alatt, tervszerüleg történik, némely szépirodalmi münek [Schiller, Göthe, Uhland stb.-től] olvasása kötelezett.

Magán uton szerzett értesülésem szerint itt a kormánykörökben egy terv van szőnyegen, mely szerint az egyetemet egy, Berlin tőszomszédságában levő kis helységbe tennék ki s ott épitnének a tanárok és tanulók számára telepet a párisi Quartier latine formájára. — Hogy az itteni egyetemet több tartományi vetélytársa, köztök a lipcsei, már körülbelől tulszárnyalta: ez tény; de a fentebbi terv ezen nem fog segiteni, mivel Berlin természet szerint nem alkalmas hely a tanuloknak. A lakhely és élelem drágasága, az alacsony társadalmi állás, melyre a tanulók az uralkodó fényüzés s nagyszámu arisztokrata által utalva vannak, a könnyelmü kicsapongásokra kinálkozó alkalom, sok fiatal embert visszatart innen részint szabad akaratból, részint szülei előrelátás folytan.

E hó 13. és 14-ike közt itt erős vihar volt, mely nehány hüvelyk vastagságu havat hozott, ugyanezen vihar az észak-német tengeren szörnyü erővel garázdálkodott. Kiel és Stralzund kikötő helyeken jelentékeny károkat okozott. Az utóbbi városban a vihar mellett még tüz is dühöngött, eddigelé az elsül edt vizi járművek számát nyolczvanra teszik. Sok emberélet is áldozata lett a viharnak, mely a távirdai közlekedést legtöbb irányban megszakitá, sőt egy helyen a vasuti közlekedést is megakasztá.

A kolera Magyarországon.

— A kolera állásáról a belügyminiszterhez novemb. 20-án beérkezett napitudósitások szerint Budán: november 19-kén 7 ujabb koleraeset merült fel: ebből esik: a várra 0, Krisztinavárosra 1, Tabánra 0, Viziyárosra 2, Országutra 2, Ujlakra 0, közkórházra 1, irgalm. kórházra 1, összesen 7. Ehez hozzászámitván az ápolás alatt maradt 112 őt, az összes betegletszám 119, ezek közül meggyógyult 10, meghalt 4, október 18. óta összesen megbetegült 605, kikből meggyógyult 283, meghalt 217, gyógykezelés alatt maradt 185. — A katonák között nov. 19-től 20-ig megbetegült 3, ehez számitván a gyógykezelés alatt maradt 31-et, az összes betegletszám 34, ezekből meggyógyult 1, meghalt 2, további ápolás alatt maradt 31. — Pesten: november 19-kétől 20-dikáig megbetegült 13, ebből esik: a belvárosra 0, Lipótvárosra 0, a Terézvárosra 4, a Józsefvárosra 1, a Ferenczvárosra 0, Kőbányára 0, a közkórházakra 8, összesen 13. Ehez számitván az ápolás alatt maradt 168 at, az összes beteglétszám 181, ebből meggyógyult 6, meghalt 10, a járvány kezdete óta összesen megbetegült 375, ebből meggyógyult 76, meghalt 134, további gyógykezelés alatt maradt 165.

Hevesmegyében Tisza-Nána községben nov. 15-én egy halálos kimenetelü koleraeset merült fel.

Szabolcsmegyében Thuzseron egy koleraeset fordult elő, mely halállal végződött. Szalókán 3 eset merült fel, melyből 1 gyógyulással, 2 halállal végződött. Szabolcsmegye területén összesen megbetegült 7, kik közül 5 meghalt.

Mármarosmegyében nov. 16-án egy koleraeset merült fel, halálos kimenettel.

Kassán a kolerabetegek száma 2-vel szaporodott, kik közül egy meghalt. Az eddig összesen megbetegült 26 közül meghalt 14.

Szinházi szemle.

Három egy felvonásos darab került tegnap este szinre, s ez alkalommal lépett fel először szinpadunkon Tokayné is.

„Szép molnárné" franczia vigj. 1 felv. ford. Bulyovszkiné. Az özvegy molnárnőt Tokayné személyesitette. Tokayné — a mennyire első fellépteből itélni lehet — a szinmüvészetben a középszerünél felebb nem emelkedett; a szinpadon meglehetős könnyedséggel mozog, de hangja nem hajlékony, s nem alkalmas a különböző lélekállapotok kellő szinezésére; beszéde néhol sebes, s meglátszik rajta, hogy eddig csak kisebb szinpadokon forgott; szinpadi alakja eléggé csinos, de az alakitás müvészetében még sokat kell tanulnia. Egyébiránt mint segédszinésznő használható tagnak igérkezik lenni, s szép tőle hogy — tehetséget ismerve — ennél többre maga sem vágyik egyelőre, a mit azzal is bebizonyitott, hogy első fellépteül is csak ily egyszerü egy felv. vigjátékot választott. Ily kisebb szerepekben ő meg is állja helyét. Horvát Vincze a marquist, Együd Jeant kitünően személyesitették.

„A munkások" 1 felv. franczia dráma, ford. Paulai, most először adatott. A darabban 20 év után a haragos férj és nő viszontalálkozása van feldolgozva, *hosszadalmas párbeszédekkel*. A kis drama nyelvezete igen szép. A szereplők: Zöldi (Morin,) Temesvári (Marcel,) Foltényiné (Jeanne) és Szakál Róza (Helen) müvészileg játszottak.

„A mekkai basa" 1 felv. vig operetét Mindszenti Kornélia (Zoé,) Foltényi (Lulu) Együd (Mazéli) kedvteljes játékai tették élvezetessé. — A Serail tárcza kitünő volt.

Közönség közép számmal.

Uidonságok.

* **Egyháztanácsülés** lesz folyó hó 24-én vasárnap d. e. 10 órakor melynek egyik főtárgya a Mélius vagy Horhi Juhász Péter néhai debreczeni ref. lelkész és superintendens halálának háromszázados évfordulónapja, december 15-ike alkalmával rendezendő ünnepély feletti intézkedés. Ugy halljuk, hogy az ünnepély, — mely a rendes isteni tisztelet után a nagytemplomban tartatik meg — igen egyszerü lesz, emlékbeszéd fog tartatni és a főiskolai énekkar közreműködend. — Egyuttal pedig a debr. ref. egyház által, Mélius vagy Juhász Péternek a czegléd-utczai temetőben felállitandó emlekre is megindittatnak az adakozások. — Mélius Péter nagy talentumu és tevékenységü egyházi kormányférfiu volt: a helvétiai vallástételnek az 1567-ki debreczeni zsinaton bevétele is főkép az ő érdeme. Méltó, hogy diszemlék jelezze sirját!

* **Városi ügy.** Valamely terv csak ugy lesz életrevalóvá, ha az több oldalról megvitattatik. A multkor közlött tervre vonatkozólag vettük e sorokat, s az ügy érdekében adjuk. Bár hozzá szólanának minél többen. Olvastam a „Debreczen" 226. számában foglalt tervet a városházával szemben épitendő bazárról. — A terv igen szép, s első tekintetre czélszerünek is látszik, azonban bővebb megfontolás után sokat lehet ellene felhozni. — A nevezett épület ugyanis, ugynevezett „passage" lenne,

TÁRCZA.

EGY NEMESEMBER LEÁNYA

Regény három kötetben.

Irta **Schwartz Mária Zsófia.**

Harmadik rész.

(Folytatás.)

Azon egész idő alatt mig Sturm Porryval beszélt, mozdulatlanul ült az ablaknál.

Midőn végre a hálószobában férje lépteit meghallotta, lassan felállott és elébe ment.

Sturm, midőn halotthalvány arczát meglátta, hirtelen megállott. Nehány másod perczig szemlélte, azután meg fogva egyik kezét, mialatt azt megrázta, elnyomott boszusággal mondá:

— No, most már csak vidám vagy, hogy szeretődet ujra megtaláltad.

A gyárbirtokos elbocsátotta kezét, s látszólagos nyugalommal hozzá tette:

— Most meglátjuk valjon a te kötelességérzetednek van e valódi értéke. Inkább halotthoz látszol hasonlitani mint élőhöz.

Ajkait összeszoritotta.

— Tehát te azon gyáva nyomorultat szereted, ki téged eltaszitott? Merészelsz még arról beszélni, hogy szivednek csak egy vágya van, nevezetesen kötelességednek hü lenni? Nem egy nyomorult esküszegő vagy most is, mikor érzelmed elárulója lett azon hüségnek, melylyel irányomban tartozol?

— Gunnár, kérlek légy szelid és elnéző iránt am. Ma először és utoljára kérlek erre. Multam oly mérhetlen fájdalommal tölti el keblemet, hogy haldokolni látszom.

Kezét férjének vállára helyezé, és szomoru mosolylyal tette hozzá:

— Igyekezz barátságos lenni, és örökké reá fogok emlékezni.

Magda jóságot kért. Mily balgatag! Hát nem olvasta férjének arczán, hogy lelke telve van szerelemféltéssel, s minden más benyomás iránt hozzáférhetetlen?

A gyárbirtokos keserü és gunyos tekintettel szemlélte, s megjegyzé:

— Egykor ezt mondtad nekem:

— Minden jogot megvontál tőlem, a mit követelni, mint nőnek és embernek jogom van; tehát ezt ki kell küzdenem; de azon pillanatban, midőn kényszeritelek, hogy azt megadd, a mit elvettél tőlem, istenemre igérem, miként soha sem lesz okod ezt megbánni. Szerencséd, örömöd, és munkakörödre nézve nélkülözhetlenné teendem magamat. A legnagyobb szigorral őrködendem önmagam és azon kötelesség fölött, melyet mint nő átvettem. Azon napon midőn egyetlenét ezekuek elfeledem, megbélyegezhetsz a világ előtt, mint hozzád méltatlant.

— Átlátod hogy jó emlékező tehetségem van. Most kitünik, valjon méltó lánya vagy e anyádnak, vagy pedig van kebledben valami abból, a mit igazi becsületnek neveznek. Porry itt marad a karácsonyok alatt.

A gyárbirtokos elhagyá a hálószobát.

Magda lassan összetevé kezét, és susogta:

— Isten mellettem leend; szivemmel és minden tettemmel meg kell mutatnom, hogy egy nemesember leánya vagyok, vagy a szégyen miatt magam is meghalok.

Következő délelőtt, midőn a reggelinél összegyültek, hasztalan igyekeztek volna Magda nyugodt és kevély vonásain a kedély mozgalom egyetlen nyomát is felfedezni.

Porryt ugyan azon fesztelen barátsággal üdvözölte, mint a többieket, s minden feszély nélkül szólitotta meg.

Magda tudta, hogy minden szem reá van irányozva, hogy a tegnapi talány feloldását megkapják.

A legélesebb szem sem fedezhetett volna fel valamit arczán vagy viseletében, ami azon gyanut megerősitette légyen, hogy Porry és ő egymást ezelőtt ösmerték.

Magda tudta, hogy férje inquisitori figyelemmel kiséri minden szavát és tekintetét, és hogy René fekete szemei kémlelődve követték őt.

Mindezek daczára nem volt egy mozdulat, egy tekintet, mely valami félelmet vagy nyugtalanságot árult volna el.

Ő mint gazdasszony illedelmes volt Porry iránt, és épen oly figyelemmel bánt vele, mint minden más vendéggel házában.

Valóban Magda volt az egyetlen, a ki teljes nyugalmat és lélekjelenlétet mutatott. Porry zárkozott és szófukar volt Sturm nem tudott mindég ura lenni benső megindulásának, vagy is helyesebben, nem tudta magát beélni a szerepbe, melyet maga osztott magának, de a nyugtalanság apró kitörései és az ellentmondási kedve keresztül tekintettek azon.

Mária nyugtalannak látszott. Magda ugy nézett ki, mintha feje zavart lenne, és René tüzokádó hegyhez hasonlitott.

Mind a mellett sükerült Magdának a társalgást folyamatban tartani. Azon szokatlan tehetséggel, melylyel némely emberek birnak, hogy könyen kifejezik magukat, s a beszédet oda terelik a mi érdekes, vezette Magda a beszélgetést oly tárgyra, melyről tudta, hogy férjének tetszik.

A reggeli végén sikerül férje figyelmét, az angol és franczia nemzeti vérmérséklet közti különbségre irányozni, és ez oly élénk lett, hogy e tárgyról Porryval vitatkozni kezdett.

Midőn Sturm és Porry heves véleménykülönbségbe merültek, felállott Magda és udvarias mosolylyal mondá:

— Most bevégezhetik az urak vitájukat, én kényszeritve vagyok önöket elhagyni.

Intett Mariquittának, és elhagyá a szobát.

(Folyt. következik.)

belőlről alkalmazott boltokkal, csak a gyalog átjárók számára. — Minden ily nemü épületnek mulhatlan feltétele, hogy az két élénk forgalmu utczát kössön össze. — E nélkül az ott elhelyezendő boltokban vevőkre számitani teljes lehetetlenség. — Már most az épittető városnak a bazár épitésével együtt vagy a kisuj és halutczát is érdemökön felül ki kell csinosittatnia, vagy előre számitani arra, hogy boltjai pár évtizedig kevés hasznot hajtanak. — Nem tudom, vajon kellő nagyságu tánczterem megfér-e a tervezett épület fél oldalában? (mert a világító udvarnak a tetőig kell menni). — Azonkivül a tánczterem mellé szobák és jól rendezett vendéglő is szükségesek, igy a város egy vendéglő helyett kettőt épit tet. — Szépészeti tekintetben sem nyer semmit. Egy szép és imposans épület helyett lesz két középszerü. — Debreczenben a forgalom nem nyugot felé, hanem dél és keletnek terjeszkedik, s igy inkább czegléd és csapóutcza közt volna helye hasonló épületnek. — Különben ez csak magán vélemény, mit a jövő igazol, vagy tesz értéktelenné. — Van Debreczennek néhány pontja, hol csekély költséggel a város szépségét gyorsan előbb lehetne vinni. Igy például az u. n. hagyma- s rózsatér (!) kikövezve igen alkalmas zöldségpiacz lenne közel a főutczához, melynek csinosságát a város által a mostani „kisdedő“ és „város-istállója“ helyén épitendő csinos bérház nagyban emelné. — A főpiacz nagyszerüvé tételére csak két sorfa szükséges. — Talán csak van ennyi fa a nagy Debreczenben! A Stenczinger-féle háznak eltávolitásával szép térséget lehetne nyerni, mi park ká alakitva méltó helye lenne egy Méliusz-szobornak. — Ha a terménypiacz a külső vasártérre tetetik át, — sok szemétől szabadul meg a főutcza s egyszersmind a lóvonatu vasutnak is közönséget biztositnak. B. F.

* **Debreczen város** gazdasági ingóságainak összes értéke — a legujabb felszámlálás és becsérték szerint 36,141 öfra rug, nem számitván ehez a nagy erdőn termett széna értékét.

* **A helybeli ügyvédegylet** ma délután 4 órakor saját helyiségében választmányi gyülést tartott: tárgya volt a helyiség iránti intézkedés.

* **Egy nemes lélekkel ismét kevesebb van.** A debreczeni ref. egyházmegye egykori jegyzője, később tanácsbirája Posta József, derecskei ref. lelkész tegnap este 5 és fél órakor szerető neje karjaiban jobbléire szenderült. Posta József a társadalomnak egyik legtevé kenyebb tagja, az egyháznak hathatós támasza volt. Hajdan Debreczenben is, mint segédlelkész, a közönség tetszése közt működött. S most 52 éves korában hat heti kinos szenvedés után megtért az egek urához. Életében az árváknak kiváló gyámola volt; őt az ég bár több gyermekkel áldotta meg, de azok mindnyájan ifjonta elhunytak, s házánál rokonai árváit saját gyermekeiként gondozta. Temetése holnap délután fog végbemenni Derecskén, városunkból K. Tóth Mihály ref. lelkész fog kimenni a gyász alkalomra, s végzi a temetési szertartást; kimegy a főiskolai énekkar is. Legyen könnyü a föld porainak!

* **Nyilvános nyugta.** A főiskolai tüzoltó egylet készitendő lobogójára ujabban adakoztak: Szombati Ida és Emma 2 ft. Dobozi Józsefné 1 ft. özv. Vecsey Józsefné 1 ft. Fogadják a nemes szivü adakozók becses adományaikért az egylet nevében nyilvánitott hálás köszönetem. Tisztelettel, Debreczenben, 1872. nov. 21. Bedrich Lajos elnök.

* **Szinházunk számara** az intendatura — mint hirlik — meg fogja hozatni „Az afrikai ő-t, mely által a közönségnek bizonyára hasznos szolgálatot tenne. A czimszerepet kedves énekesnőnk Keleti Ida énekelné abban.

* **A városi tanács** ma kezdte tárgyalni a város jövő évi költségének előirányzatát.

* **Az országos egészségügyi tanács** közelebb körendeletet bocsátott az orvosokhoz és gyógyszerészekhez, melyben a kolerajárvány eshetőleges kitörése alkalmára utasitásokat ad.

* **A kir. törvényszék** előtt holnap érdekes ügyek fognak tárgyaltatni. Felhivjuk erre azok figyelmét, a kik az ilyfélék iránt érdekkel viseltetnek.

* **Az északkeleti vasut** nyiregyháza-kisvárdai vonalrészét tegnap adták át a közforgalomnak; az első utazás „Erzsébet“ nevü gőzösön történt.

* **A tanfelügyelő** — azt mondják — városunkban van, s az iskolákat nézegeti. Földi tanfelügyelő közelebb referált tankerületéről, mint annak idején azt közöltük is, s általában elmondá, hogy — Nagyváradon kivül — az ő kerületében gyengén áll a népnevelés. Mi nem akarjuk védni a magunk iskoláit, de azt nyilvánithatjuk, hogy a szak értő emberek elismerik, miszerint nagyon kevés helyen áll az országban oly jól a népnevelési ügy, mint Debreczenben.

* **A főiskola épitése a** hosszu őszön jól haladt előre: a „füvészkertutcza“ felőli épületnek már nagy része be is van vakolva; az épitők keillőleg használták az alkalmas időt.

* **Az iparhatóság** e folyó évi márcz. 15-ik napjától nov. 20-ig az ipartörvény ellen elkövetett vétségekért 81 ftot vett be, mely összeg — a törvény értelmében — iparczélokra fog fordittatni.

* **Az ipartársulati** alapszabályok, melyeket Szabó Gábor kap. hiv. fogalmazó az orsz. iparegyesület által kiadott minta után, a helyi viszonyok tekintetbe vételével készitett, könyomatban meg fognak jelenni, s igy azok a helybeli ipartársulatok részére könnyen megszerezhetők lesznek.

* **Gyönyörü** mostanában a mi időjárásunk, és ma bárki veszély nélkül járhatott az utczán is nyári öltönyben. Ez már csakugyan ritkaság.

* **A főiskola köréből** vettük e következő sorokat: T. Szerkesztő ur! Azon figyelem, melylyel becses lapja már több izben viseltetett a főiskola körében szerényen működő theologiai önképző egylet irányában, felbátorított engem, hogy e lap hasábjain, tudósitást közöljek azon mozgalomról, mely ki fogja egyletünket eddigi zajtalan munkaköréből emelni, s a nyilvánosság terén először lépteti fel. E mozgalmat nt. Balogh Ferencz felügyelő tanár ur inditotta meg, évet megnyitó beszédében az által, hogy felhivta egyletünk figyelmét Mélius vagy Horhi Juhász Péter debreczeni lelkész halálának háromszázados évfordulatára, s a rendezendő ünnepely eszméjét penditette meg. Egyletünk ifjui lelkesedéssel karolta fel a tervet, hogy ünnepélyt szentel na magyar Kálvin emlékének, ki három század viharos küzdelmei előtt, lánglélekkel predikálta az igét e város falai közt, melyet a magyar reformátió fővárosává és központjává tett; a kinek üdvös hatása nemcsak e városra terjedt ki, hanem az egész protestáns Sionra, mert ő volt a szikla, a melyen megtört mind a katholicizmus, mind az unitarizmus. E nagy férfiu iránt akarja kisded egyletünk a kegyelet, hála és tisztelet adóját leróni akkor, midőn deczember hó 15-kén vasárnap e szellemóriás nevének emlékére **Méliusünnepelyt** rendez. Legközelebbi közgyülésünk egész terjedelmében elfogadta a választmány által ez ügyben előterjesztett javaslatot, valamint magáévá tette azon óhajt is, hogy egy dicsőda pályadijául nt. Balogh Ferencz ur által kitüzött 1 aranyhoz az egylet pénztárából másik arany csatoltassék. — Az ünnepély helye a főiskolai imaterem lesz, hol a következő rendben fog az lefolyni: a megnyitásra a főiskolai énekkar kéretett fel, ezután rövid ima bocsáttatik az ég urához, az időről-időre küldött oszlopférfiakért. — Majd az emlékbeszédet a dicsőda felolvasása követi, s végre az énekkar rekeszti be az ünnepélyt. Igy gondoskodva levén az ifjuság és müvelt közönség igényeiről, társulatunk szép missióját tartva szem előtt, elhatározta, hogy a nép lelki szükségére is kiterjeszti figyelmét, s a fentnevezett napon népszerü ünnepélyt rendez a város távolabb eső részeiben s helyiségül a csapó és miklós-utczai iskolákat szemelte ki s határozta el használatra kérni. Három század előtt, midőn elhunyt az egyház ezen jeles bajnoka, Debreczen városa az által mutatta ki ragaszkodását és méltánylatát, hogy pártfogása alá vevén az elhunytnak családját: nagy előzékenységgel és kegyelettel gondoskodott arról. Most háromszáz év eltelte után, talán nincs is miért gondolni reá, nincs is tér, hol kimutathatnók a város egyik dicsője iránt kegyeletünket, hálánkat? Oh ott van sirja, ott van emlékezete, mindegyik drága örökség!! És.... jeltelenül áll a sir, melyben nyugszik, nincs csak egy emlék is, mely reá emlékeztessen..... Az ifjuság ez ünnepély által rója le a kegyelet adóját, hiszen minden, mit tehet, a lelkesitő példaadás..... de hiszem, hogy a város nemes polgársága sem marad el az ősök dicső példájától, s hiszem, nem messze az idő, mikor ékes emlékoszlop és szobor hirdeti az utódok kegyeletét. S ha majd az emlékoszlop és szobor fen fog állani, e mostani ifjuság büszkén tekinthet azokra, hiszen ő is közreműködött lelkesitő példaadása által annak létrehozásában. Győri Lajos a hittansz. e. elnöke.

* **A szinházi zenekar** holnap este Vilmos Károly sasutczai vendéglőjében zeneestélyt rendez: ajánljuk a zene kedvelői figyelmébe.

* **Szedelgés.** Napjainkban nem ritkák a szédelgések; városunkban is fordult meg közelebb egy ily ficzkó; a ki eredeti török sorsjegyekre több polgárháztól jelentékeny összegeket vett fel s hamis részletsorsjegyeket hagyott érte. A ficzkó neve Schweiger Jakab. A törvényszéknek van rá gondja, hogy kézrekerüljön.

* **Egy debreczeni** iparos azzal van vádolva, hogy hamis tiz krosokat készitett; ügyében folyó a vizsgálat.

* **A tyuk is kikaparja.** Tavaly a vásártéren egy boltot feltörtek, s abból több értékes tárgyat elloptak; a tettesek most kézre kerültek, s tettőket be is ismerték. Lám, hogy a gazságot a tyuk is előbb-utóbb kikaparja.

Délutáni posta.

— Lónyai lemondását — a „M. U. szerint — a Deákpárt jelentékenyebb része kivánja, mert tárczáját kompromittálás nélkül nem tarthatja meg.

— A Deákpárt tegnap este megtartotta értekezletét; egy határozati javaslatnak a ház elé terjesztésében történt megállapodás. A javaslat egy 9 tagból álló bizottság kiküldését fogja inditványozni, — mely bizottság tervezetet készitsén a házszabályok módositására. — Hogy pedig ilykép módositott házszabályok, már a jelen országgyülés alatt érvénynyel birhassanak, a miniszterium utasittatni fog: terjeszszen be törvényjavaslatot a 48-ki törvények azon intézkedésének megváltoztatására, mely szerint a házszabályok mindig csak a következő országgyülésre állapithatók meg.

— Zágráb, nov. 20. A határvidéki erdők elkülönitése miatt komoly differenziák merültek fel a gradiskai regimentben. A Száva kiáradással fenyeget.

A „Debreczen“ eredeti

MAGÁNTÁVIRATAI.

— Bécs, nov. 21. A bank magyarországi fiókjai dotátiójának felemelése iránt a pénzügyminisztertől a bankigazgatósághoz jegyzék érkezett, s valószinüleg a mai banküléshen tárgyaltatik.

— Versailles, nov. 21. A jelenlegi helyzetet illetőleg a kormány részéről bizonyos elhatározás nem fogadtatott el. Kerdrel inditványára nézve a bizottmány határozatát várják.

— Paris, nov. 21. Remélik, ha jelentékeny bizalmi szavazat leend. Thiers állomásán megmarad.

Felelős szerk. és kiadótulajdonos: **OLÁH KÁROLY.**

HIRDETÉSEK.

MAGYAR ÉSZAK- 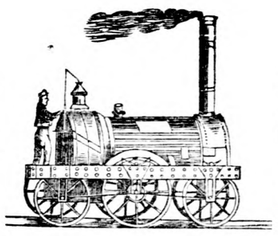 KELETI VASUT.

MENET- TERVE.

vegyes vonatokkal való személy-szállitásra

a debreczen-királyházi részvonalon

Debreczenből Bustyaháza felé

Távolság mértföldekben	Állomások	Vegyes vonat 11 I.	II.	13 III.	IV. osztályival
		óra	p.	óra	p.
		délután		reggel	
—	Debreczen Ebédlő indulás	4	18	3	12
—	Halap (megáll. hely) „	4	36	3	43
3/4	Vámos Pércs „	4	48	3	59
4/4	Ábrány (megáll.hely „	5	04	4	21
6/4	Ér-Mihályfalva „	5	27	4	50
7/4	Reszege-Szanizló „	5	54	5	28
9/4	Nagy Károly „	6	24	6	20
11/4	Kis Majtény „	6	55	6	54
13/4	Zsadány [kitérő] „	7	22	7	28
14/4	Szathmár-Németi Ebédlő „	7	48	8	18
15/4	Mikola „	8	16	8	53
17/4	Halmi „	8	43	9	25
18/4	Fekete Ardó „	9	05	9	52
19/4	Királyháza érk.	9	26	10	17

Bustyaházától Debreczen felé

Távolság mértföldekben	Állomások	Vegyes vonat 12 I.	II.	14 III.	IV. osztályival
		óra	p	óra	p
		délután		reggel	
—	Királyháza indulás	4	23	4	35
1/4	Fekete Ardó (kitér.) „	4	45	5	—
3/4	Halmi „	5	14	5	35
4/4	Mikola „	5	35	6	—
6/4	Szathmar-németi. Ebedlő „	6	09	7	01
7/4	Zsadány „	6	28	7	25
8/4	Kis Majtény „	6	57	7	54
10/4	Nagy Károly „	7	32	8	50
12/4	Reszege-Szanizló „	7	56	9	28
14/4	Ér-Mihályfalva „	8	29	10	16
16/4	Ábrány (megáll. hely) „	8	43	10	36
17/4	Vámos Pércs „	9	01	11	03
18/4	Halap (megáll. hely) „	9	13	11	17
19/4	Debreczen [Ebéd] érkezés	9	36	11	50

A szerencs-bustyahazi vonalon.

		délelőtt	délután		éjjel
—	Szerencs (Eb.) ind.	8	55	3	59
1/4	Bodrog-Keresztur „	9	20	4	30
3/4	Liszka-Tolcsva „	9	51	5	08
4/4	Sáros-Patak „	10	18	5	43
6/4	Sátoralja-Ujhely Eb. érk.	10	37	6	02
	Sátoralja-Ujhely ind.	10	51	6	32
7/4	Szomotor „	11	16	6	57
9/4	Perbenyik „	11	53	7	43
10/4	Bély (Megállap. hely) „	12	04	7	54
11/4	Csap „	12	56	8	26
13/4	Bátyu „	1	37	9	07
15/4	Som „	1	59	9	29
17/4	Beregszász „	2	38	10	15
19/4	Tisza-Ujlak „	3	22	11	11
21/4	Nagy-Szöllös „	3	55	11	50
22/4	Királyháza „	4	28	12	28
25/4	Huszt „	5	09		11
27/4	Bustyaháza érk.	5	46		12
		délután		estve	éjjel

		délelőtt	éjjel	éjjel
—	Bustyaháza ind.	10	58	2 45
2/4	Huszt „	11	39	3 32
4/4	Királyháza „	12	47	9 43 4 10
6/4	Nagy-Szöllös „	1	09	10 1
7/4	Tisza-Ujlak „	1	44	10 54
10/4	Beregszász „	2	31	11 49
12/4	Som „	3	04	12 23
13/4	Bátyu „	3	34	12 53
15/4	Csap „	4	15	1 36
17/4	Bély (megállapod. hely.) „	4	38	2 —
18/4	Perbenyik „	4	54	2 26
20/4	Szomotor „	5	24	3 —
21/4	Sát.-Ujhely (Ebédlő) érk.	5	47	3 23
	Sátoralja-Ujhely ind.	6	03	3 50
22/4	Sáros Patak „	6	24	4 12
24/4	Liszka-Tolcsva „	6	53	4 47
26/4	Bodrog-Keresztur „	7	22	5 13
27/4	Szerencs. (Ebédlő.) érk.	7	45	5 36
		estve		reggel

A s. a. ujhely—leg. mihályi részvonalon.

		délelőtt.	estve
	S. A. Ujhely Ebédlő ind.	11 —	6 42
2/4	Leg. Mihályi Ebédlő érk.	11 36	7 18
	Csatlakozások: ind.	12 11	7 44
	N. Mihály érk.	1 56	9 48
	Homonna „	3 17	11 10
		délután	estve

		délután	éjjel	
	Csatlakozások: Homonna ind.	1	26	10 13
	N.-Mihály „	2	34	11 23
	Leg. „ Eb. érk.	4	26	1 31
	„ ind.	4	53	2 17
2/4	S. A. Ujhely Ebédlő érk.	5	29	2 53

Unghvár-Csap részvonalon.

	Unghvár ind.	11	18	2	27
1/4	Szürthe „	12	05	3	14
3/4	Csap érk.	12	36	3	45

	Csap ind.	12	46	4	35
1/4	Szürthe „	1	27	5	16
3/4	Unghvar érk.	2	04	5	53

A bátyu-munkácsi részvonalon.

	Bátyu ind.	3	40
2/4	Strabicsó-Gorond „	4	22
3/4	Munkács érk.	4	51

	Munkács ind.	12	06
1/4	Strabicsó-Gorond ind.	12	45
3/4	Bátyu érk.	1	17

A vezérigazgatóság.

VÉGKIÁRULAS!

Van szerencsém a nagyérdemü közönségnek ezennel tudomására juttatni, hogy helybeli fióküzletemben, áruhelyiség változtatás miatt

VÉGELADÁST

rendezek.

Mindenféle női bundákkal női és gyermek télitelöltőkkel 30% árleszállitás mellett szolgálok.

Becses pártfogást kérve, vagyok teljes tisztelettel készek szolgája

Kohn Sámuel
Pestről.

592 3— Debreczeni üzlethelyiség piacz-utcza Özv. Tornay Ferenczné házában.

Arlejtési hirdetmény.

A helybeli polgári közkórház betegei számára a jövő 1873-ik évben kiszolgáltatandó melegételekre nézve a t. tanács által ujabb árlejtes rendeltetvén, és avégett határidőül a **f. nov. hó 25-dik napjának délelőtti 9 órája a város ház kistanacstermébe** tüzetvén ki a mikoregyszersmind a kapitányi hivatal rabjainak is élelmezése árlejtetni fog: azokra a vállalkozni kivánók azon értesités mellett hivatnak meg, miszerint a feltételeket a városi számvevői hivatalnál, s alólirt kikül döttnél megtekinthetik.

Kelt Debreczenben, nov. 11. 1872.

BARCSAY ISTVÁN.
kiküldött tanácsnok.

597 3—3

Eladó ház.

Czegléd-utczán a piacz közelében 2574. számu ház, egészen köből épült, több rendbeli lakosztályt tartalmazó, pinczékkel ellátott cserepes ház, az udvaron kerttel, 3 nyilas házutáni földével, melyen szinte cserepes tanyaépület van, minden órán eladó. Értekezhetni a beune lakó tulajdonossal. 599 2—3

Eladó

hét oktávás, jó állapotban levő

698 2—3

zongora.

Piacz utcza 1668. sz. alatti háznál értekezhetni iránta.

Szathmáry testvérek

divat s nőiruhakészitési termében

Széchenyi-utczán Debreczenben.

Posztó és bársony női bundák, muffok, mint eddig, ugy ez idényre is Pest legjobb hirben álló szücsmesterétől, ugyszintén a legdivatosabb selyem és gyapju ruhakelmék, kész ruhák és felöltők, téli nagy kendők, beszövött shawlok, kész női kalapok és fejdiszek, teljes választékban már megérkezvén, igen jutányos árban ajánljuk azokat a n. é. közönség becses figyelmébe. 74.

A DEBRECZENI

IPAR ÉS KERESKEDELMI BANK

vesz és elad mindennemü állampapirokat, ipartársulati részvényeket, elsőbbségi kötvényeket, szelvényeket,

arany és ezüst pènzeket;

elad sorsjegyeket részletfizetésre:

magyar kir. nyeremény kölcsön sorsjegyeket, évenkénti	4	huzás	200,000 frt	főnyereménynyel,	6 frt	havi részletfizetés mellett,
osztrák hitel intézeti „	„	4 „	200,000 frt	„	10 frt	„ „ „
1864-ki Osztr. állam „	„	5 „	250,000 frt	„	7½ „	„ „ „
1860-ki 5% es osztrák állam „	„	4 „	300,000 frt	„	8 frt „	„ „
1839-ki osztrák állam „	„	1 „	150,000 frt	„	8 frt „	„ „
törökbirodalmi 400 francos 3%-es „	„	6 „	600,000 franc	„	6 frt „	„ „
1864-ki 100 rubeles 5%-es orosz „	„	4 „	200,000 rubel	„	10 frt „	„ „
1866-ki „ „ „ „	„	4 „	200,000 „	„	10 frt „	„ „
Braunschweigi 20 tl. „	„	4 „	30,000 tl.	„	4 frt „	„ „

5 0—0

Az igazgatóság.

Debreczen. 1872. Nyomatott a részv. társ. könyvnyomdájában.